

رام - ششم آذر

شروین وکیلی

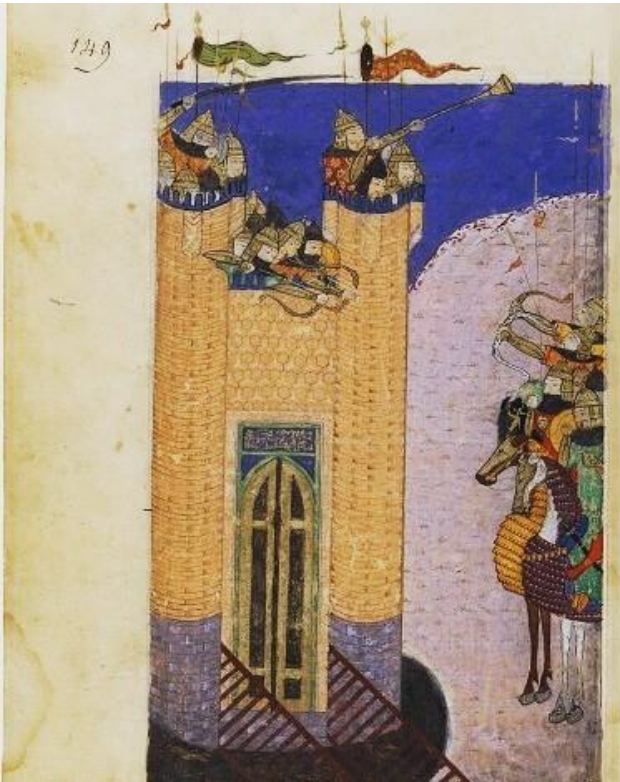
رام (روزشمار ایرانی معنادار) کوششی است برای بازسازی تقویم روزشماری معنادار برای ایرانیان، به شکلی که مناسبتها و سالگردهای منسوب به روزها عینیتی علمی داشته باشد و زمان روزمره و معنازوده‌ی امروزی که روزهایمان را پوچ و پوک ساخته را به توالی‌ای معنادار از سالگردِ رخدادهای معنادار تبدیل کند.

سه گوشزد در درباره‌ی طرح رام:

- تمام تاریخ‌هایی که شناسه‌ی میلادی (م.) یا پیشامیلادی (پ.م) ندارند به هجری خورشیدی محاسبه شده‌اند.
- محتوای روزشمار رام نهایی نیست و تا پایان سال ۱۳۹۶ تکمیل می‌شود. هنگام نقل آن به طرح ارجاع دهید و این نکته را در نظر داشته باشید.
- اگر مناسبتی سراغ دارید که نادیده مانده، آن را همراه با نشانی مرجعش در تلگرام برایم بفرستید که در این طرح گنجانده شود:

@SherwinVakili (<https://t.me/SherwinVakili>) / tel.0912-6363764

ششم آذر

روز یکشنبه ششم آذر ماه سال ۶۳۵ هجری

خورشیدی ایران‌شاه پیشوای شیعیان اسماعیلی با تشویق خواجه نصیرالدین طوسی تسلیم مغولان شد و قلعه‌های الموت را به ایشان تسلیم کرد. هلاکو خان بر خلاف قولی که داده بود به سرعت پس از تسلیم ایران‌شاه خودش را و خاندانش را به قتل رساند. حدود ششصد سال بعد چارلز موری وزیر مختار گستاخ و بی‌ادب انگلستان در ایران با زنی شوهردار و بی‌پروا به نام پروین خانم که در ضمن خواهر زن ناصرالدین

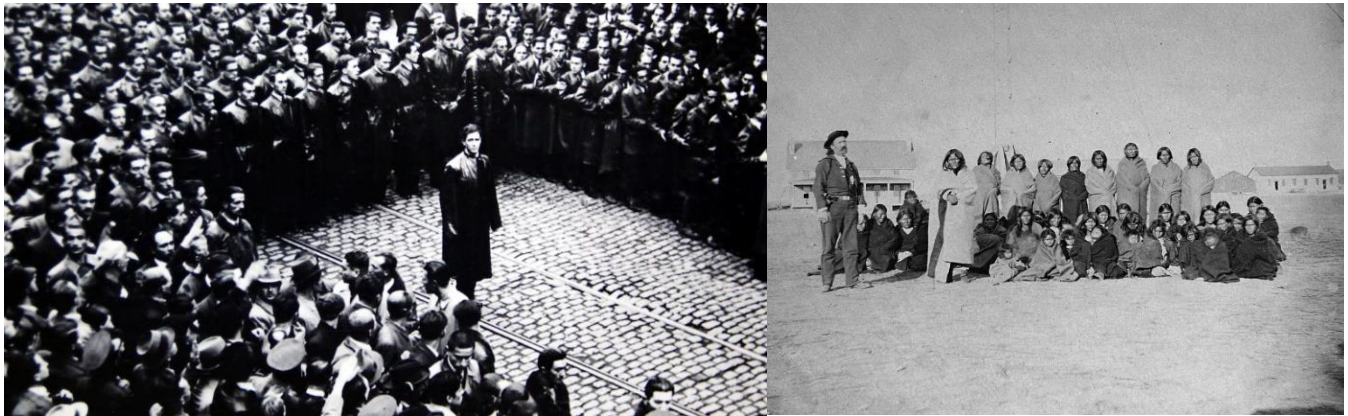
شاه هم بود، دوستی صمیمانه‌ای به هم زده بود. در این روز که با سه‌شنبه‌ای پاییزی به سال ۱۲۳۴ مصادف بود، ناصرالدین شاه دستور داد برای جلوگیری از فحشا پروین خانم را که در قلمرو نفوذ سفارت انگلیس و نزدیک محل اقامت موری به بهانه‌ی بست‌نشینی چادر زده بود، از آنجا خارج کنند و «برای جلوگیری از فحشا» به خانه‌ی برادرانش تحویلش دهند! موری به این قضیه واکنش تندی نشان داد و روابط ایران و انگلیس بر سر این ماجرا برای نخستین بار قطع شد!

نزدیک شصت سال بعد همین انگلیسی‌ها به همراه روسها در جریان جنگ جهانی اول به ایران تاختند و با مصادره‌ی غله و خوراکی قحطی مهیبی در کشور ایجاد کردند. به ویژه در کردستان در این روز کشتار

ناشی از قحطی وحشتناک بود، چون روسها اسبان و غله‌ها و رمه‌ی روستاییان را مصادره کرده و با قیمتهایی که خودشان تعیین می‌کردند (هر اسب ۲-۳ روپل!) به زور می‌خریدند.

این روز در تاریخ معاصر ایران با چند رخداد سیاسی نیز مصادف بوده است. در ۱۲۹۷ و ثوق الدوله (تصویر زیر راست) به بهانه‌ی خستگی از صدارت استعفا داد ولی سلطان احمدشاه استعفای او را نپذیرفت و مجدداً در مقام خویش تثبیت گردید. در ۱۳۰۶ دولت ایران و افغانستان قرارداد امنیتی مشترک منعقد کردند و در ۱۳۰۷ طبق تصویب نامه هیئت وزیران محمدعلی فروغی سفیر کبیر ایران در ترکیه به سمت نمایندگی دائمی در جامعه ملل تعیین گردید و حسین علاء به معاونت وی برگزیده شد. چهار سال بعد در ششم آذر سال ۱۳۱۱ که با عید مبعث مصادف بود، چون مذاکرات با کمپانی نفت انگلیس (تصویر زیر چپ) برای افزودن بر بهای نفت به جایی نرسیده بود، رضاشاه پرونده نفت را در بخاری سوزاند و گفت از این تاریخ امتیازنامه‌ی داری لغو می‌گردد و مراتب به شرکت نفت انگلیس در ایران اطلاع داده شد. روزنامه اطلاعات و سایر جراید در این روز فوق‌العاده انتشار دادند و در شهر تهران و سایر شهرها مراسم چراغانی و شادمانی برپا شد. در ضمن در همین روز به سال ۱۳۵۷ حزب کارگر کردستان (پ ک ک) در شهر عرفه‌ی ترکیه تاسیس شد.

رهبر گروه گارد آهن در میان پیروانش

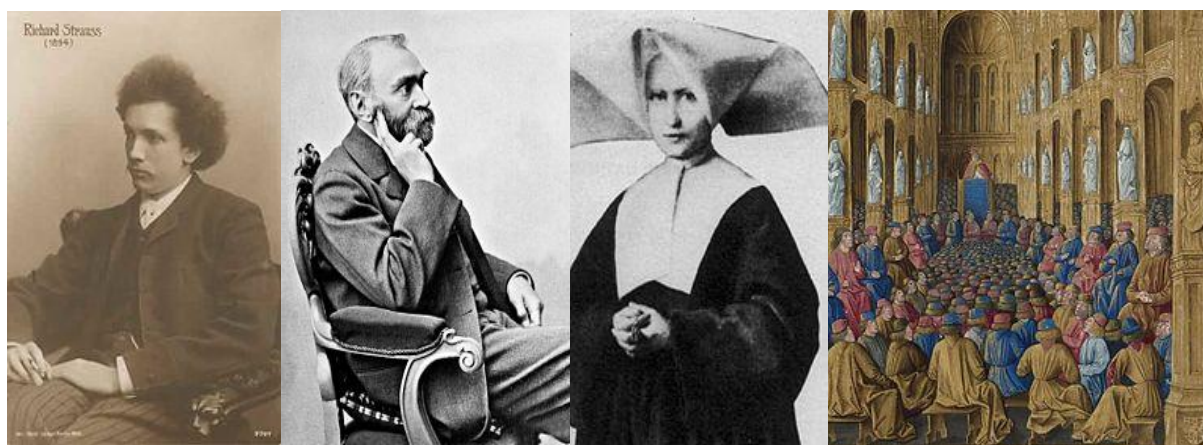
اسیران سرخپوست پس از کشتار رود واشیتا

ششم آذر در تاریخ جهان با خشونتها و حوادث چندی قرین بوده است. در سال ۲۵ میلادی امپراتور گوانگ وو به دنبال تجزیه‌ی دولت هان اعلام کرد که لویانگ پایتخت دولت هان شرقی است. در ۱۷۶ میلادی امپراتور مارکوس اورلیوس پسر جنگاورش کومودوس را به مقام امپراتوری رساند و او را به فرماندهی لژیونهای رومی گماشت، و در ۶۰۲ میلادی فوکاس شورشی که به تاج و تخت روم دست یافته بود امپراتور معزول موریس را وا داشت تا کشته شدن پنج پسرش را یک به یک تماشا کند و بعد خودش را هم گردن زد.

در ششم آذر سال ۱۲۴۷ هجری قمری ارتش آمریکا با فرماندهی ژنرال کاستر با پانصد سرباز به قلمرو سرخپوستان وارد شد و به قبیله‌ای ۲۵۰ نفره از شایان‌ها حمله برد و به کشتارشان دست گشود. در این قتل‌عام که به اسم «جنگ» رود واشیتا شهرت یافته، ۱۵۰ مرد و ۷۵ زن و کودک به قتل رسیدند و باقی که اغلب زنان جوان بودند اسیر گرفته شدند.

در ۱۳۱۹ گروه فاشیستی گارد آهنین در رومانی شصت تن از مخالفان سیاسی خود را که از اطرافیان شاه کارول دوم بودند، به قتل رساندند، و در ۱۳۲۱ ناوگان فرانسه برای این که کشتی‌هایش به دست ارتش پیروزمند آلمان نیفتد، کل ناوگانش را در تولون غرق کرد!

این روز با رخدادهای جالب توجهی در کلیسای کاتولیک نیز مصادف است. چون در ۴۷۴ هجری خورشیدی پاپ اوربان دوم در شورای کلرمون برای نخستین جنگ صلیبی اعلام جهاد کرد که به سرانجام شدن اروپاییان به مرزهای ایران زمین منتهی شد. در ۱۲۰۹ هم کاترین لایبوره که راهبه‌ای مسیحی بود ادعا کرد مریم مقدس بر او ظاهر شده و درخواست کرده که مدالی با نقش او را در کلیسای کاتولیک به رسمیت بشناسند. در نتیجه «مدال معجزه‌آمیز بانوی پرشکوه ما» ساخته شد که امروز میلیونها کاتولیک آن را به لباس خود می‌زنند و پاپ کاترین را هم قدیس اعلام کرد!

ریچارد اشتراوس

آلفرد نوبل

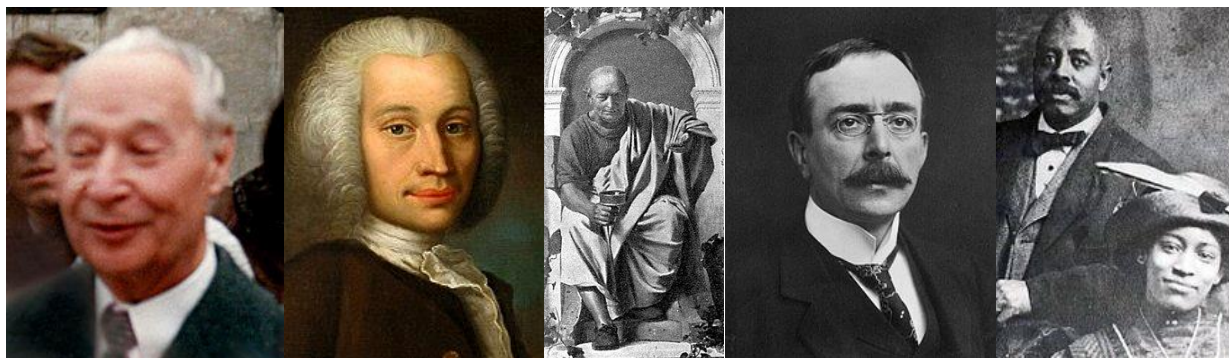
کاترین لایبوره

شورای کلرمون

در همین روز به سال ۱۲۱۴ جیمز پرات و جان اسمیت به جرم همجنس‌بازی در لندن به دار آویخته شدند و واپسین کسانی بودند که به این جرم در انگلستان اعدام می‌شدند. در ۱۳۴۷ هم پنی انی اِارلی اولین زنی بود که به طور حرفه‌ای بسکتبال بازی کرد و بابت بازی‌اش دستمزد دریافت کرد.

در ۱۲۱۸ انجمن آمار آمریکا در بوستون تاسیس شد، در ۱۲۷۵ موسیقی «چنین گفت زرتشت» اثر ریشارد اشتراوس اجرا شد، و یک سال پیشتر از آن در ۱۲۷۴ آلفرد نوبل در بستر مرگ وصیتنامه‌اش را امضا کرد و بر اساس آن کل ثروتش را برای دادن جایزه‌ی نوبل به دانشمندان وقف کرد. او بخش عمده‌ی ثروت خود را از صنعت نفت باکو و تجارت اسلحه و اختراع دینامیت (در سال ۱۲۴۶) به دست آورده بود.

این روز در تاریخ فضانوردی هم اهمیتی دارد. چون در ۱۳۵۰ فضاپیمای مارس-۲ ساخت شوروی هنگام قرار گرفتن در مدار بهرام دچار نقص فنی شد و بر سطح این سیاره سقوط کرد و به این ترتیب اولین دست ساخته‌ی بشر شد که به سطح بهرام می‌رسید. در ۱۳۸۰ هم تلسکوپ هابل نخستین نشانه از جو (از جنس هیدروژن) را در سیاره‌ای که به منظومه‌ای خارج از منظومه‌ی خورشیدی تعلق داشت، ثبت کرد.

پنی انی ارلی اسکات شرینگتون هوراس آندرس سلسیوس الکساندر دوبچک

در میان ایرانیان عباس میرزا ملک‌آرا پسر محمد شاه قاجار و رقیب ناصرالدین شاه بر سر تاج و تخت در ۱۲۱۸ زاده شد و در روز سه شنبه ششم آذر سال ۱۲۹۶ میرزا آقا لیب‌الملک شیرازی از آخوندهای بانفوذ مخالف مشروطه در کربلا درگذشت. در ۱۳۴۸ هم بهاء‌الدین حسام‌زاده بازارگاد شاعر نامدار فوت کرد.

در میان انیرانیان ششم آذر زادروز این کسان است: آندرس سلسیوس فیزیکدان و دانشمند سوئدی و بنیانگذار درجه‌ی سلسیوس برای دماسنجی (۱۰۸۰)، چارلز اسکات شرینگتون عصب‌شناس و فیزیولوژیست انگلیسی (۱۲۳۶)، الکساندر دوبچک سیاستمدار چک (۱۳۰۰)، و جیمی هندریس خواننده (۱۳۲۱). هوراس شاعر رومی (سال هشتم پیش از میلاد) و اوژن اونیل نمایشنامه‌نویس آمریکایی (۱۳۳۲ هجری خورشید) هم در این روز درگذشته‌اند.